

Sammanfattning

I Helsingfors stads beredskapsplan för episoder med höga halter av luftföroreningar presenteras handlingsmodeller för tre olika typer av episoder. Episoderna orsakas av förhöjda kvävedioxidhalter på grund av trafiken, förhöjda halter av gatudamm eller av rök från kraftiga terräng- eller byggnadsbränder.

Den här förnyade beredskapsplanen ersätter Helsingfors stads beredskapsplan för ökningen av kvävedioxidhalten från trafiken som godkändes av stadsstyrelsen 31.1.2005 (Helsingin kaupungin valmiussuunnitelma koskien varautumista liikenteen aiheuttaman typpidioksidipitoisuuden kohoamiseen, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Moniste 3/05) samt episoddelen i planen för avvärjandet av gatudammproblem som godkändes av miljönämnden och nämnden för allmänna arbeten 2003 (Suunnitelma katupölyhaittojen ehkäisemiseksi, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Moniste 3/2003).

Planens första del gäller beredskap för förhöjda kvävedioxidhalter på grund av trafiken. Kvävedioxidhalterna kan stiga närmast vintertid vid kraftiga inversioner, som hindrar utsläppen från trafiken från att spädas ut. Planen omfattar tre beredskapslägen: ledningsberedskap, höjd beredskap och full beredskap. Övergången till olika beredskapslägen sker på basis av kontinuerliga mätningar av kvävedioxidhalterna timme för timme på SAD:s mätstationer för luftkvaliteten. Planen presenterar handlingsmodellen och beskriver informationsverksamheten och ansvarsfördelningen. Den tar även upp åtgärder för minskning av kvävedioxidutsläppen. Dessa åtgärder börjar med information och upplysning och slutar med kraftigare metoder, dvs. begränsning av trafiken. Då är luftkvaliteten redan så dålig att det i praktiken inte finns några andra metoder. De grundläggande principerna för inledande av åtgärder och gränserna mellan beredskapslägena har inte förändrats sedan den senaste motsvarande planen, och därför föranleder denna plan inget omedelbart behov av uppdatering av SAD:s eller Esbo stads motsvarande planer.

I del två presenteras en handlingsmodell för sänkning av halterna av gatudamm. Halterna av gatudamm blir mycket höga nästan varje vår när snön och isen smälter. En förutsättning för att åtgärder skall sättas in är att dammhalterna förutspås ligga kvar på en hög nivå i flera dagar. Enligt planen strävar Helsingfors stads miljöcentral efter att i början av en episod ge en förvarning till byggnadskontoret och Vägaffärsverket. Om episoden förutspås fortsätta riktar miljöcentralen en begäran om åtgärder till byggnadskontoret och Nylands vägdistrikt, som då vattnar de största vägarna i stadsområdet med svag saltlösning. Grundprinciperna för insättning av åtgärder har inte förändrats sedan den senaste motsvarande planen.

Del tre handlar om beredskap för förhöjda halter av fina partiklar till följd av storbränder. Episoderna kan orsakas av stora fastighetsbränder, ter-

rängbränder i Finland eller av omfattande terrängbränder och halmbränning som är allmänt förekommande särskilt i Östeuropa. Planen är tvådelad. Den första delen gäller en långvarig episod med långväga transport av fina partiklar. Om halterna av fina partiklar stiger och ligger kvar på en hög nivå informeras och varnas befolkningen av SAD och miljöcentralen. Den andra delen gäller stora och kraftiga bränder i närområdet. I planen är den omedelbara åtgärden att varna befolkningen t.ex. för ett rökmoln som närmar sig området. Staden har inte tidigare haft någon beredskapsplan av det här slaget. Behovet av en plan väcktes efter de exceptionellt stora bränderna och de långvariga episoderna med långväga luftföroreningar under 2006.

Vid alla episoder är information en väsentlig del av åtgärderna. Genom information och rekommendationer kan man styra stadsbornas beteende under luftföroreningsepisoden och göra dem medvetna om myndigheternas åtgärder. Strävar är att rikta informationen och åtgärderna så att en exponering av befolkningen kan undvikas så långt som möjligt.

Beredskapsplanen uppdateras nästa gång åren 2008-2009 så att den uppdaterade versionen är i användning 1.1.2010.